

geweest zou **zijn**, wanneer anderen eens zeiden, dat het verdorven deel nog **zoo** in zijne kracht bestond, en dat het alleen door eene tweede genade **was**, dat het te onder gehouden werd, waaruit men zien kan hoe noodig dezulken dezen weg hebben, om aan zichzelf bekend te worden, en om (wanneer zij hieruit eens opkomen) dan den weg van vrije genade dierbaarder te schatten, meer medelijden te oefenen met anderen, die in zulk een stand zijn, en om dus daardoor geoefend en nuttiger te worden naar buiten. Nu is het dat de Heere het bondzegel voor dezulken voornamelijk heeft ingesteld, dat blijkt zonderling uit den aard en de natuur van het sacrament, dewijl het tot voeding en versterking dient, en aan de zijde Godsgetrouwheid en onveranderlijkheid verzegelt: Bergen mogen **wijken**, en heuvelen wankelen, maar mijne goedertierenheid zal van u niet **wijken**, en het verbond mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer, Jes. 54: 10, En aan de andere zijde, het aandeel der ziel aan Christus. Ziet de ziel haar aandeel niet, dan 'is dat immers al hare smart, en zij is bewust, dat zij het leven in hare hand niet vinden kan; hoe menigeen wordt daar geholpen en gered, die, ofschoon dat niet ziende, het echter in nederigheid tot deze stelling henenwendt, om daar op den Heere te zien, en te wachten, wat God langs zijn eigen bevel werken wil, den Heere vrij en zichzelf onwaardig verklarende; men moet zich van Gods gewonen weg, tot licht, sterkte en genezing ingesteld, niet onttrekken; dan werkt men den vijand in de hand, waaruit blijkt, dat God voor duistere en bestredene zielen het sacrament **bijzonder** heeft ingesteld; derhalve kunt gij opmaken, dat de Heere u **bij** name roept.

Maar **gij** zult mogelijk zeggen; het aandeel aan Christus moet er **zijn**, zal het verzegeld worden, en dat zie ik niet? Dat is niet nederig voor God gewerkt, dat men zulk eene bepaling maakt van het eerst te moeten zien. Brengt uw zuchten over het gemis van Christus, uw bloedend hart over het lichaam der zonden daar, dat zal nederig **zijn**. Gij zijt en ziet u ook aan alle kanten ellendig, en **gij** kunt en wilt uzelf niet pleisteren noch genezen, derhalve wordt **gij** daar geroepen, en uw stand geeft u een recht, dat andere zielen niet hebben.

Dit is ook eene eeuwige waarheid, dat oprechten, en die alleen, hartelijk en in den grond bekommerd zijn over hunne oprechtheid voor God, hetgeen een groot bewijs voor h'unne oprechtheid voor God is, daar anderen **zoo** licht het beste van hun hart denken, en wanneer zij **bij** tijden eenigen kommer in hun oordeel **krijgen**, (**bijzonder** als ontdekkend gesproken wordt, en dan overreed worden dat zij te licht zijn, en dat oprechten in den grond wat anders hebben) alsdan zichzelf weer genezen kunnen, het een of ander woord, op hun verstand liggende, aangrijpen, licht geloovende, dat de Heere dat tot hunne ziel ter bevestiging spreekt: dewijl daarentegen oprechten over hunne oprechtheid zeer bekommerd **zijn**, bevreesd voor bedrog, en in hun hart ligt: (wat er ook tot hen gesproken wordt) Heere! zeg **Gij** tot mijne ziel: Ik ben uw heil, Ps. 35 : 3.

Mocht elk onzer met de gestelde zaken werk krijgen in het verborgene, en mocht des Heeren volk, en inzonderheid die als in graven liggen, daaruit eens opkomen langs deze instelling Gods; wat zou het een wonder voor hen zijn, die hun hart zoo vuil, leelijk en ongesteld daar gebracht hadden; wie is zij, die daar opkomt uit de woestijn, als rookpilaren, beroekt met mirre en wierook, [en] met allerlei poeder des kruideniers, Hoogl. 3 : 6. Zij zouden ook moeten uitroepen ; wie ben ik onwaardige, dat de Koning naar mij omziet? O! Dit zou de grootste zegen zijn, dien dezulken in dit nieuwe jaar zouden kunnen genieten.

Dat het voor elk onzer ook eens een jaar van het welbehaaen des Heeren zijn mocht, dat de Heere de vleugelen zijner genade over ieder onzer in het bijzonder, naar zijnen staat of gestalte het vereischen, eens uitbreiden mocht, en dat elk dat geluk mocht genieten, dat hij in dit jaar een tijd van genadebezoeking Gods en een vinderstijd aantrof, dat hij van banden losgemaakt werd, en in staat van vrijheid overgezet, voor God mocht leven; dit wensch ik van harte. De Heere zegene tot het een en ander einde dit ons te zamen komen. Amen.

DE NOODIGE PLICHT VOOR EEN IEGELIJK, DIE DEN NAAM VAN CHRISTUS NOEMT.

Voorgesteld ter nabetrachting van het Heilig Avondmaal.

En een iegelijk, die den naam van Christus noemt, sta af
van ongerechtigheid. 2 Tim. 2 : 19.

PAULUS' oogmerk in dezen brief, gelijk ook in den voorgaande, is niet alleen Timotheus te onderwijzen en te bevestigen in de prediking des Evangelies, maar ook, dat in zijn persoon alle **leeraars** zouden onderricht worden, hoe **zij** de bediening des **Evangelies** moeten waarnemen.

Het is duidelijk dat Paulus hem te Rome geschreven heeft, ten tijde als hij daar gevangen was, gelijk blijkt uit hfdst. 1 : 8, en uit zoo veel oordeelen, zeer weinig tijds voor zijnen dood, dewijl hij hfdst. 4 : 6, 7 zegt, dat hij stond opgeofferd te worden; dat hij zijnen loop voleindigd had en de tijd zijner ontbinding nabij was.

In dezen brief merken wij' drie deelen aan.

I. Eene voorrede, tegelijk met betooning van Paulus' innige liefde tot Timotheus, veroorzaakt, zoo door het geloovig gebed, in zijn hart voor Timotheus gewerkt, als door dat Paulus ook op Timotheus als op een kind der belofte zien kon, in wien het geloof woonde, dat ook in zijne moeder Eunice en in zijne grootmoeder Loïs gewoond had, hfdst. 1: 1-5.

II. Den inhoud des briefs, van hfdst. 1: 6 tot hfdst. 4 : 8.

III. Eenige bijzondere zaken, met groetenissen en zegenwensen, van hfdst. 4 : 9-22.

Aangaande het tweede deel, behelzende den inhoud **dezes** briefs, daarin merken wij drie **hoofddeelen** aan.

A. Verscheidene vermaningen aan Timotheus, van hfdst. **1**: 6 tot het laatste vers van het tweede hoofdstuk.

B. Zoekt Paulus Timotheus te versterken en te vertroosten tegen valsche broederen, en tegen verdrukkingen, die hij in de bescherming des Evangelies zou hebben te verdragen, in het derde hoofdstuk.

C. Wekt Paulus Timotheus op, al de deelen van zijn ambt toch

getrouw waar te nemen, met krachtige beweegredenen aangedrongen, hfdst. 4 : 1-8.

Aangaande de vermaningen des apostels, die brengen wij tot eenige hoofden, waaronder de beweegredenen zijn ingesloten.

1. Vermaant de apostel Timotheus, om de gaven des Geestes, die hij bij de bevestiging in zijn ambt ontvangen had, op te wekken, en tegen alle kracht van tegenstand aan te leggen, hfdst. 1:6, 7.

2. Vermaant hij hem, dat hij zich het Evangelie, noch het lijden van Paulus zou schamen, maar zich liever ook tot lijden schikken, vs. 8-12.

3. Vermaant hij hem, om te blijven bij die wijze van prediken, die hij van den apostel gehoord had, in geloof en liefde, waarop de Heere het zegel zoo krachtig gezet had, vs. 13.

4. Vermaant hij hem, dat hij het toebetrouwde pand, namelijk de gezonde leer, door hulp des Geestes getrouw zou bewaren, en bij de zuivere waarheid blijven, met beweegredenen genomen van die afgeweken, als van die bij hem en de waarheid gebleven waren, vs. 14-18.

5. Vermaant hij hem, om zich door genade te sterken, gehaald uit Christus, om zoo het Evangelie voort te planten, en zoo verdrukkingen te lijden, hfdst. 2 : 1-13.

6. Vermaant hij hem, dat hij zich zou zetten tegen de ijdel roepende leeraars, en al hunnen woordenstrijd, gevende kenteekenen, waaraan zij te kennen zijn, willende, dat Timotheus met zijn voorbeeld toonen zou onder dezulken, hoe men prediken moet, vs. 14-18.

7. Vermaant hij hem, om de leer van de volharding der ware geloovigen vast te houden, vs. 19-21.

8. Eindelijk vermaant hij hem, tegen de begeerlijkheden der jonkheid, zoo hinderlijk in dat heilig werk, gevende daartegen raad, om na te jagen den vrede met God, door geloof en liefde, en ook de gemeenschapsoefening met die den Heere aanroepen uit een rein hart, en dat hij zich van alle dwaze vragen (de jonkheid anders eigen) wachten zou, vs. 22-26.

Wegens de vermaning om de leer van de volharding der geloovigen vast te houden.

Dat was bij gelegenheid, dat er twee kettters waren opgestaan, Hymeneüs en Philetus, die de opstanding der dooden loochenden, en dus sommiger geloof verkeerden. Daarop zegt Paulus: evenwel het vaste fundament Gods staat, hebbende dit zegel, de Heere kent degenen, die de zijnen zijn; alsof hij zeide, hoewel sommigen zijn afgevallen, nochtans kunnen de ware geloovigen niet afvallen, omdat het vaste fundament Gods staat, waardoor wij moeten verstaan den eeuwigen raad des vredes en der verkiezing in Christus, die onveranderlijk vast zijn; hebbende dit zegel, dit is ter bevestiging, ter verzekering en tot een merk. De Heere kent degenen, die de zijnen zijn, dat is de verkiezing in den tijd of de uitverkiezmg, de onderscheiding, anders genoemd de roeping, vloeiende uit de eeuwige verkiezing, zijnde het zegel op dezelve; want die Hij uitverkoren heeft, heeft Hij

ook geroepen, Rom. 8: 30, en **zoo** maakt men uit zijne roeping zijne verkiezing vast, 2 Petr. 1: 10, en daarom is kennen hier te zeggen onderkennen, als Joh. 10: 14, Ik ken de mijnen en wordt van de mijnen gekend, zoodat de onveranderlijkheid van de roeping aan Gods zijde, een krachtig zegel is aan de zijde der geloovigen.

Nu doet de apostel daarbij een klaar zegel en bewijs van hunne verkiezing en roeping, namelijk, het werk Gods in hun hart, die omwending in al de vermogens der ziel, waaruit zij de waarheid van hunnen staat kunnen opmaken, in onze woorden zeggende:

En een iegelijk, die den naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid.

Woorden, die in zich behelzen het allerklaarst bewijs van de waarheid van 's menschen geloofswerkzaamheid omtrent Christus: en nu zeer gepast ten regel en ter opwekking dienen, na het houden van des Heeren avondmaal.

Wij merken daarin twee hoofddeelen aan.

A. De personen, die aangesproken worden : Een iegelijk, die den naam van Christus noemt.

B. Het merkteeken van de waarheid van derzulker staat, tegelijk ook als een plicht en bevel: die sta af van ongerechtigheid.

A. Aangaande de personen, waarin wij zien:

a. Wat hier te verstaan is door den naam van Christus.

b. Wat het insluit dien te noemen.

c. Wat de spreekwijze te kennen geeft, Een iegelijk, die den naam van Christus noemt.

a. Wij zullen hier niet breed toonen, wie Christus is, dat geschiedt op andere tijden, alleen nu maar, dat Hij de Godmensch is, die beloofd is als de Messias, Joh. 1: 42, Wij hebben gevonden den Messias, hetwelk is overgezet zijnde, den Christus. Maar voornamelijk hebben wij te zien, wat zijn naam hier te kennen geeft; en wel:

1. De persoon van Christus zelve, Matth. 12: 21, In zijnen naam zouden de Heidenen hopen.

2. Christus' deugden en volmaaktheden, zooals Hij een voorbeeld is ter navolging : leert van Mij, zegt Hij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van harte, Matth. 11 : 29, Dit heeft Hij bijzonder in zijn lijden betoond, als een lam werd Hij ter slachting geleid, en als een schaap, dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders, alzoo deed Hij zijnen mond niet open, Jes. 53 : 7. Ook in zijne heiligheid en zuiverheid, in zijne liefde en gehoorzaamheid; met betrekking op de wet der liefde Gods en des naasten ; gelijk zijn naam in deze is :alzo is ook zijn roem van geslacht tot geslacht, Ps. 48: 11, Zoo zijn de geloovigen geroepen, om te verkondigen de deugden Desgenen, die hen geroepen heeft uit de duisternis tot zijn wonderbaar licht, 1 Petr. 2:9.

3. Christus' last en bevel; zoo komt het voor, Matth. 28 : 19. Doopt ze in den naam des Zoons, en zoo lezen wij ook, 2 Cor. 5: 20, Zoo zijn wij dan gezanten van Christus' wege, alsof God door ons bade, wij bidden van Christus' wege, laat u met God verzoenen.

4. Christus' dienst in zijne leer: alle volken zullen wandelen, staat er, elk in den naam zijns gods, maar wij zullen wandelen in den naam des Heeren onzes Gods, eeuwiglijk en altoos, Micha 4 : 5, De eilanden zullen naar zijne leer 'wachten, 'Jes. 42 : 4.

5. Christus' kracht en verdiensten; zoo leest men, Hand. 3 : 6, In den naam van Jezus Christus, den Nazarener, sta op en wandel: en bij den Evangelist Johannes, hfdst. 14 : 13, 14, Zoo wat gij begeeren zult in mijnen naam, zal Ik u geven; zoo gij iets begeeren zult in mijnen naam, Ik zal het doen.

6. Eindelijk Christus' eertitelen, waardoor zijn werk wordt uitgedrukt; zoo is zijn naam Profet, Priester en Koning; waartoe al zulke namen in de Heilige Schrift betrekkelijk zijn, als a. Opzichtelijk zijn profetisch ambt. Als Leeraar, Joë 12 : 23, Herder, Ezech. 34 : 23, Overste Leidsman, Hebr. 12 : 2, Opziener der zielen, 1 Petr. 2 : 25, Raad, Jes. 9 : 5 en wat dies meer is. b. Met betrekking op zijn priesterambt: de Heere onze gerechtigheid, Jer. 23 : 6, Goël, Losser, Job 19 : 25. c. En met betrekking tot zijn koninklijk ambt: Sterke God, Vrededorst, Jes. 9 : 5. De Overste van de koningen der aarde, Openb. 1 : 5, zoo noemde Hem ook de engel tegen Manoach, Richt. 13 : 18. Deze namen of ambtnamen hebben hun opzicht op 's mecschen blindheid en onwetendheid; op de schuld, zoo erf- als dadelijke; ook op de onmacht, onwilligheid en vijandschap, die er in het hart is; en de gansche Heilige Persoon, op de geheele onheilige natuur.

b. Laat ons nu vervolgens zien wat het insluit, dezen naam Christus te noemen.

1. Dit zal in zijne volle kracht zeggen, uit overtuiging van zijn geheele ellende en verlorenheid buiten Christus, moede zijnde de dienst der zonde en der vreemde heeren, die over hem heerschen, op de aanbieding van Christus aan het hart. zichzelf aan Christus overgeven, met die keus des harten, dat Hij Heer en Koning wil zijn, het gebied voeren over ons hart, overal de vermogens en innigste bewegingen der ziel, en ook over de leden des lichaams, met verbinding om voor Hem, naar zijn wil, wet en welbehagen te leven; dan noemt zich zulk een naar den naam van zijn Overste, gelijk de Gideoniten, Richt. 7 : 1.8, en bij Jes. 44 : 5, Deze zal zeggen: ik ben des Heeren, en zal zich noemen met den naam Jakobs; en gene zal met zijne hand schrijven: ik ben des Heeren, en zich toenoemen met den naam Israëls. Zoo vrijwillig had Amasia zich ook aan den Heere overgegeven, 2 Kron. 7 : 16, dit overgeven van zich aan den Heere, is de grond van alles.

2. Behoort tot dit noemen van den naam Christus, van deze zaken belijdenis te doen, daarvoor uit te komen, want met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid en met den mond belijdt men ter zaligheid, Rom. 10: 10, gelijk ook Ps. 116 : 10, vergeleken met 2 Cor. 4: 13, Ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken; zoogelooven wij ook, daarom spreken wij ook; waaruit men kan zien, dat het geloof in Christus, het recht belijdenis doen voorgaan moet, daarom is aan deze belij-

denis de zaligheid vast. Matth. 10: 32 zegt Jezus, een **iege**lijk dan, die Mij belijden zal voor de menschen, dien zal Ik ook belijden voor mijnen Vader, die in de hemelen is, en het staat tegenover, Christus en zijn Evangelie zich te schamen en Hem te verloochenen, vs. 33, zoodat niemand op de rechte wijze Jezus belijden en Heere noemen kan, dan door den **H. Geest**, 1 Cor. 12: 3.

3. Behoort tot dit noemen van den naam Christus, zich naar buiten met daden te vertoonen, als een, die van Christus is, met **zijn** wandel en gedrag den naam van Christus uit te drukken; dat is de zalving van Christus (die de geloovigen deelachtig **zijn** tot zulke drie heerlijke ambten, als profeten, priesters en koningen) naar buiten te laten zien; zouden zij door en ook zonder woord, dat is met gedrag, anderen winnen, daarom zegt de Heere Jezus, laat uw licht **alzo**o schijnen voor de menschen, dat zij uwe goede werken mogen zien, en uwen Vader, die in de hemelen is, verheerlijken, Matth. 5 : 16; de Apostel Petrus: houdt uwen wandel **eer**lijk, opdat zij uit de goede werken, die zij in u zien, God verheerlijken mogen, in 'den dag der bezoeking, 1 Petr. 2: 12, en zoo wordt het genoemd, een goeden wandel in Christus, 1 Petr. 3: 16, dus zouden allen, die hen zien, hen kennen, als een zaad, dat de Heere gezegend heeft, naar de voorzegging, Jes. 61 : 9.

4. Behoort tot het noemen van den naam van Christus, Christus als zijn Heer en Koning onbepaald in al de **weg**en, die **Hij** met ziel of lichaam houdt, gewillig na te volgen, niet gedwongen of uit nood, maar om dat wil en lust aan zijn weg en bestuur onbepaald vast is; dit is het Lam te volgen waar het ons voorgaat, Openb. 14: 4, en Christus volmaakten wandel tot een voorbeeld van onze verloochening te stellen, in alle gedragingen en ontmoetingen; zoo heeft Christus met zijn lijdzaam en verloochenend, onderworpen lijden, ons een voorbeeld nagelaten, opdat wij zijne voetstappen zouden navolgen, 1 Petr. 2 : 21, en dat wordt genoemd een wandelen **ge**lijk **Hij** gewandeld heeft, 1 Joh. 2 : 6.

5. Dit noemen van den naam van Christus, is hetzelfde met verbond te maken, over de offerhande van Gods Zoon, Ps. 50: 5, en het geschiedt van allen, die onder het Evangelielicht geboren worden en leven, van den een in waarheid, en van den anderen uitwendig en in schijn ; als Exod. 19 : 8 te zien is.

Gezien hebbende, wat tot dit noemen van den naam van Christus in waarheid al behoort, zullen wij nu eens zien, wanneer het al geschiedt, ten einde, die aan God trouweloos is geweest, ontdekt mocht worden; en een ander de bewaring Gods erkennen mocht, dat hij van den Heere niet goddeloos was afgegaan.

a. In onzen doop: daar wordt in des doopelings naam, een verbond met God gemaakt, en zoo Christus' naam over ons genoemd. O! vrienden groote beloften doet daar God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest; en daar wordt in onzen naam beloofd de wereld te zullen verlaten, onze oude natuur te zullen dooden, en in een nieuw

godzalig leven te zullen wandelen; daar geeft zulk een zich aan God, en kiest den Heere Jezus; wat is het derhalve trouweloos en onverantwoordelijk, wanneer men jaren van onderscheid gekregen heeft, te toonen, dat men het niet meent? dat van God af te gaan, Hem te laten varen, en de wereld en den zondedienst te kiezen.

b. Het geschiedt ook ingewikkeld van een gedoopte zelf. Wanneer hij in die kerk, of bij die leer blijft, en zonder woord, door gedrag zijne toestemming daaraan geeft, dat hij gedoopt is; o ! wat zijn er velen, die zoo zeggen, dat zij Joden zijn, en zijn het niet, maar liegen, Openb. 2 : 9 en 3 : 9.

c. Uitdrukkelijker geschiedt het, wanneer men van die leer der waarheid, waarin men gedoopt is, belijdenis doet, dan keurt men, hetgeen uit zijn naam in den doop is geschied, goed, zoo, dat ware men niet gedoopt, men zich zoude laten doopen; daarmede zegt eene ziel, ik heb het gezworen en ik zal het bevestigen, dat ik zal onderhouden de rechten uwer gerechtigheid, Ps. 119 : 106. O ! wat wordt het weinig in dier voege aangemerkt.

d. Verder geschiedt het menigmaal in benauwdheden, of gevaren, of ziekbetten; wat roept de mensch dan niet uit de benauwdheid? welke geloften doet hij? welke voornemens zijn daar dikwijls? om, als men gered werd, of als men opkwam, het beter te maken, zijn levensloop te veranderen ; en wat komt er van al die voornemens, beloften en betuigingen? Als die roede maar weder weggenomen wordt, dan gaat men wederom zijn ouden weg; nadrukkelijk zijn de woorden, Ps. 76 : 12, Doet geloften en betaalt ze den Heere, en Ps. 116 : 14, Mijne geloften zal ik den Heere betalen, nu, in de tegenwoordigheid van al zijn volk; wat verschilt dat betalen of woord houden veel ?

e. Dit geschiedt ook bijzonder op verbodsdagen, wanneer men met de inwoners des lands, als met een eenparigen schouder opkomt, dan betuigt men willens, onwillens, wetende of onwetende, dat men door de stukken doorgaat, en onder den vloek en eed komt, zoo zeiden zij, Neh. 9 : 38, In alle dezen maken wij een vast verbond; en vrienden, waar is de toeleg, om na den biddag de ongerechtigheden af te breken? O! aan niemand zijn wij ooit trouweloozer geweest, dan aan den Heere.

f. Eindelijk geschiedt het ook uitdrukkelijk aan het avondmaal; door de handen te leggen aan het brood der kinderen, door het nemen, eten en drinken van de panden van Christus' liefde; daar zweert men den Heere trouw; en daar neemt men hemel en aarde, engelen en menschen tot getuigen, dat men de zijde Gods kiest, dat men nergens meerdere smart en tegenzin over heeft, dan in zijn eigen verdorven hart, en in de wereld, die in het booze ligt; daar betuigt men, dat men met niets in hemel en op aarde meer op heeft, dan met den Heere Jezus; dat men Hem kiest en aanneemt tot alles, waartoe Hij van den Vader is geworden; ja daar betuigt men, dat men, nu voortaan voor Hem alleen zal leven en waarachtige dank-

baarheid bewijzen ; en daartoe verbindt men zich aan den Heere, als met een eed. Daartoe helpe ons de Almachtige God en Vader onzes Heeren Jezus Christus door zijnen Heiligen Geest, Amen.

O! mochten wij ziende worden, en elk bij zijne trouweloosheid raken ! Mag de Heere niet wel zeggen ? als Jër. "34: 15, 16, Gij hadt een verbond gemaakt in het huis, dat naar mijnen naam genoemd is, maar gij zijt wederom gekeerd en hebt mijnen naam ontheiligd,

Ziet, welke gevolgen moest dit hebben? wanneer een mensch zich aan God zoo menigmaal verbindt; en welke gevolgen zijn er te wachten, als hij van zijn verbondmaken niets meent en niet in zijne gedachten heeft, om het verbond den Heere te houden; o het gevolg is, toorn te vergaderen als een schat in den dag des toorns en der openbaring van het rechtvaardig oordeel Gods, Rom. 2: 5, het is, zich een oordeel eten en drinken; en dat blijkt uit de verharding des harten en de verblinding der oogen, die bij velen, op hun avondmaal gaan, volgt; zoo kwam er een oordeel over de gemeente te Corinthe, 1 Cor. 11: 30, om het ontheiligen van het Avondmaal, daarom waren er onder hen zwakken, krankten en slapenden; mag de Heere niet wel zeggen tegen de goddeloozen, als Ps. 50: 16, 17, Wat hebt gij mijne inzettingen te vertellen en neemt mijn verbond in uwen mond? dewijl gij de kastijding haat en mijne woorden achter u heen werpt; o vrienden! dit is niet alleen door de banden zijner ongerechtigheden vast gehouden te worden, Spr. 5 : 22, maar dit is zijne banden zelfs vast te houden: en door zijne ontrouwheid aan God en aan zijn licht, zijne banden te' vaster maken. Paulus spreekt hier anders, zeggende: Een iegelijk, die den naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid.

c. Deze spreekwijze : Een iegelijk, die den naam van Christus noemt, zal hier te kennen geven:

1. Wie hij ook zij, geleerd of ongeleerd: (want Paulus schrijft hier ook aan Timotheus, tegen valsche leeraren) groot of klein, 'man of vrouw, oud of jong, in welke omstandigheden van beroep hij ook is; of hij voorwendsel meent te hebben of niet; hetzij hij een groot langdurig zondaar is, tegen veel of minder licht gezondigd heeft; hetzij hij een openbaar goddeloos mensch is, die in alle kwaad geworteld is, dan of hij een zedig, burgerlijk, godsdienstig mensch is, die uiterlijk oprecht in al zijnen handel en wandel is; het is hier een iegelijk.

2. Ligt in deze spreekwijze, hoe noodzakelijk het is voor elk van die genoemde personen, dat zij den naam van Christus toch noemen in waarheid, overmits het verderf anders onvermijdelijk is, alleen die den naam van Christus noemt, met Hem vereenigd en een Christen is, die sta af van ongerechtigheid.

B. Aangaande het merkteken van het in waarheid noemen van den naam van Christus, tegelijk hier voorgesteld als een plicht of bevel, die sta af van ongerechtigheid; daarin merken wij aan:

- a. Wat hier door ongerechtigheid te verstaan is.
- b. Wat het afstaan van ongerechtigheid in heeft.

c. Hoe onafscheidelijk het afstaan van ongerechtigheid vloeit uit het noemen van den naam van Christus.

a. De Apostel Johannes, 1 Joh. 3 : 4, leert ons, dat de zonde ongerechtigheid is. Daardoor wordt verstaan alles, wat van den volmaakten regel der wet afwijkt, anders genoemd onwettigheid, zoowel de dwalingen des verstands, gelijk het hier in den samenhang voorkomt, als van den wil, zulks met betrekking op God, op onszelven en op onze naasten, en dat met daden, woorden, ja zelfs gedachten; ook voornamelijk de grond, de wortel, waarvan deze allen maar takken zijn, als daar is de afwijkende en onheilige natuur; de erfzonde, dit heeft zijnen oorsprong in Adams val, dewijl die als een hoofd van het menschelijk geslacht, het beeld van God deelachtig was; en met God stond in een verbond; welk verbond hij heeft verbroken, en is van God afgefallen, van zijne heilige wet, is beroofd van het gansche beeld van God, en is gevallen in de macht des satans en onder zijn gebied en recht; en tot zichzelf gekeerd, gevallen in de zonden, blindheid, ja in den dood, zoodat hij beschreven wordt, Ef. 2 : 1, Dood te zijn in zonden en misdaden, deze bracht nakomelingen voort naar zijn beeld en naar zijne gelijkenis; want, zegt de Apostel door één mensch is de zonde in de wereld gekomen, Rom. 5: 12, en dus zijn wij allen onreinen uit onreinen, Job 14 : 4, Een zaad der boosdoeners, verdervende kinderen, Jes. 1: 4, Die het verbond overtreden als Adam, Hos. 6 : 7, en gebonden zijnde onder de ongerechtigheid.

b. Laat ons nu zien, wat het inheeft van de ongerechtigheid af te staan.

1. Men moet hierdoor niet verstaan, dat men van openbaar goddeloos, onoprecht, ongodsdienstig; burgerlijk, zedig, godsdienstig, en in zijnen handel en wandel uiterlijk oprecht en nauwgezet wordt; de Jongeling kwam nog verder, Matth. 19, in het aanzien van allen kwam hij, die een groot man was, tot die verachte schare, bij wie de Heere Jezus was, en noemde Hem goede Meester, en wilde ook zalig worden door zijnen raad. Ja, hoe ver kwam de Farizeër? Luk. 18, die vastte tweemaal ter week en het tiende deel van zijn goed gaf hij aan de armen, en Jezus zegt, Matth. 5 : 20, Indien hunne gerechtigheid niet overvloediger was, dat zij in het koninkrijk der hemelen niet zouden ingaan; dit blijkt ook in Paulus, die zeer godsdienstig was vóór zijne bekeering, Hand. 26.

2. Men moet het ook niet opvatten, alsof een geloovige in de verandering van staat, geheel vernieuwd wordt, de zonde en zondige natuur geheel kwijtraakt, dat niet; zoo is er niemand, die niet zondigt, geen mensch oprecht op aarde, Pred. 7: 20, de geloovigen struikelen dagelijks in velen, Jac. 3 : 2. Het verdorven deel blijft, Paulus vond eene wet, die strijd voerde tegen de wet zijns gemoeds, Rom. 7 : 23, Ja zelfs vond hij de kracht der ongerechtigheid wel sterker dan voor zijne bekeering, Rom. 7 : 9-13, als het gebod gekomen was, was de zonde levendig geworden; en de zonde werd in hem bovenmate zondigende door het gebod; het onderscheid tusschen

een geloovige en ongeloovige is niet, dat de natuur van den eenen zoo kwaad niet is als van den andere; maar een geloovige heeft een deel daartegen gekregen, een nieuw schepsel, Geest genoemd, tegen het vleesch, en deze twee staan tegen elkander, Gal. 5 : 17.

3. Dus vooronderstelt dan het afstaan van ongerechtigheid: door de wet van den Geest des levens in Christus, vrijgemaakt te zijn van de wet der zonde en des doods, Rom. 8 : 2, Der wet gedood te zijn, door het lichaam van Christus, Rom. 7 : 4, Gestorven te zijn aan den eersten man en eens anderen geworden te zijn, Rom. 7 : 3.

4. Het afstaan van ongerechtigheid sluit dan in, hartelijke droefheid en smart over de zonden, eene droefheid naar God, met vernedering des harten, met billijking en rechtvaardiging van God, als David, Ps. 51: 6, Tegen U, U alleen heb ik gezondigd, en gedaan dat kwaad is in uwe oogen, opdat Gij rechtvaardig zijt in uw spreken en. rein in uw richten. Want nergens wordt de kracht der zonden meer ingebroken, dan in de ware droefheid en vernedering; daarin moet zij haar knak krijgen; daarom zegt Paulus, dat de droefheid, die naar God is, eene onberouwelijke bekeering tot zaligheid werkt, 2 Cor. 7 : 10, Zulkeen heeft bij dat alles een werkzaam gevoel van zijne onmacht, hij kan het niet 'doen, hij ziet, dat het door den Heere Jezus moet geschieden, daarom roept hij sterk om zijn licht en kracht.

5. Het afstaan van ongerechtigheid bestaat in eene hartelijke verloochening van al wat God haat, eene betuiging met een volkomen hart tegen het kwaad, omdat men God lief gekregen heeft; een wil, om geheel vrij te worden; het is ook een dadelijke verbreking van den ouden mensch, door het komen met hem tot het kruis; dewijl de Heere Jezus aan het kruis overwonnen heeft, opdat Hij in de ziel overwinnen zou.

6. Verder bestaat het afstaan van ongerechtigheid ook, en is daarvan een onafscheidelijk gevolg, in het strijden tegen de zonde; het is een. gezet zijn in den strijd. Ook blijkt het in dien lust en liefde, om het daartoe dicht bij Jezus te houden; om steeds wapenen van Hem te krijgen, om volkomenheid des harten tegen de zonden te behouden; en om van Hem geleerd te worden, hoe die wapenen te gebruiken, namelijk als de apostel zegt, Ef. 6 : 18, Met alle biddingen en smeekingen, biddende ten allen tijde in den Geest, en tot hetzelfde wakende met alle gedrnigheid. Want de strijd is niet tegen vleesch en bloed (dat is te zeggen niet alleen) maar tegen de overheden, de machten, de geweldhebbers dezer wereld, der duisternis dezer eeuw en tegen de geestelijke boosheden in de lucht, Ef. 6: 12, Paulus streed gemoedigd, 1 'Cor. 9 : 26, Ik loop dan alzoo, doch niet als op het onzekere, ik kamp alzoo, niet als de lucht slaande. Zoodat voor-namelijk de waarheid van de scheiding van de zonden blijkt, in den oprechten strijd.

Doch laat ons nu in eenige bijzonderheden eens zien, waarvan zulk een afstand doet, en waarvan hij met zijn hart afscheidt.

a. Van zijn verdorven verstand, zijn verstand des vleesches, dat

bedenken in hem, dat vijandschap tegen God is, Rom. 8 : 7, dat zich niet onderwerpen wil onder de gehoorzaamheid van het Woord, als hier blijkt uit het vorige, in de dwaling van Hymeneüs en Philetus, dat het behoort onder de ongerechtigheid, waarom in den overgang tot Christus, alle verheffing der natuur, die hoogten en sterkten vallen moeten, onder de gehoorzaamheid van Christus, 2 Cor. 10: 5, en een mensch een kind moet worden, om het koninkrijk te ontvangen, Matth. 18 : 3, Zoodat iemand genade hebbende, wel dwalen kan; maar als een redeverheffer boven het Woord, kan hij geene genade hebben; want dit strijdt onmiddellijk tegen de genade. Van dit alles scheidt zulk een en staat daarvan af, erkennende de wereldsche wijsheid op zichzelf (wanneer zij niet ondergeschikt is aan de ware wijsheid in het Woord) aardseh, natuurlijk en duivelsch te zijn, Jac. 3 : 15.

h. Ook scheidt zulk een af van zijn verdorven wil en genegenheden, van zijne aardsche en wereldsche gezindheid. van zijn zoeken van hooge dingen ; zoudt gij groote dingen zoeken? zoekt ze niet, Jer. 45 : 5, Hij scheidt van zijne gedachten, Jes. 55 : 8. Hij scheidt van zijne lusten, bewegingen en het opvolgen van zijne begeerlijkheden, van zijne natuurzonden, van zijne hartstochts- en gemoedszonden. Hij scheidt van zijn onordelijk leven, dat zooveel wanorde in het hart maakt, en dat zoo dienstbaar is aan de zonde. Hij scheidt van het eigen, 'van eigene kracht en eigene beoogingen. Ja, zulk een scheidt van zijn verdeeld hart, en hij wordt dus aller zonden vijand=

Ziet nu eens, hoe onafscheidelijk het afstaan van ongerechtigheid vloeit uit het noemen van den naam van Christus. En dat wel

1. Omdat Christus geene gemeenschap kan hebben met een, die de zonde koestert, en daarin leeft ; **Hg is** geen dienaar der zonde, Hij is het Heilige Gods, Mark. 1 : 24. Het Heilige, dat uit Maria geboren is, Luc. 1 : 35. Hij heeft zich voor hen, die zijnen naam noemen, geheiligd, opdat zij geheiligd zouden worden in waarheid, Joh. 17 : 19, En des Heeren Jezus toepassend werk in de ziel dadelijk te heiligen, is niet afgescheiden van zijne voldoening.

2. Omdat wie den naam van Christus in waarheid noemt, in den hemel zal komen, en daarin komt niet, dat onrein is, Openb. 21 : 27, Want zonder heiligmaking zal niemand God zien, Hebr. 12 : 14.

3. Omdat al wie Christus' naam noemt, daardoor ontvangt eene nieuwe natuur, eene vanzelfheid ten goede; zulk een wordt een nieuw schepsel, het oude gaat voorbij, en het wordt alles nieuw, 2 Cor. 5 : 17.

4. Omdat zulk een ontvangt Christus' Geest naar de belofte; waarom gevraagd werd, Hand. 19 : 2, Hebt gij den Heiligen Geest ontvangen als gij geloofdet? Dien heeft Jezus v'erworven, en die wordt hun tot een Geest der heiligmaking, die leidt hen in alle waarheid, en zuivert hen van alle verdorvene begrippen en dwalingen des verstands. Zoo leest men daarom, Jes. 19 : 24, Die dwalende van geest zijn, zullen tot verstand komen, en die Geest zuivert hen, wordt in hen 'een Geest des oordeels en der uitbranding, Jes. 4 : 4, Zoodat. wie dien Geest niet heeft, den naam van Christus nooit in 'waarheid genoemd heeft,

want wie den Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe, Rom. 8 : 9. Zoo velen er door den Geest Gods geleid worden, zijn kinderen Gods, vs. 14.

5. Ligt ook in dezen samenhang van woorden: een iegelijk, die den naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid, dat het noemen van den naam van Christus, het vereenigen met den Heere Jezus, een dagelijksch werk zijn moet, uitgedrukt door blijven in Hem, Joh. 15 : 5, Hetwelk behoort onder het alzoo wandelen, gelijk men Hem eerst aangenomen heeft, Col. 2 : 6, Waarin dan de noodzakelijkheid ligt van dagelijks gebruik van den Heere Jezus te maken, tot rechtvaardigmaking, om dagelijks van ongerechtigheid af te kunnen staan, want **geene** zonde kan toch gedood worden zonder Hem; derhalve is het, alsof de apostel **zeide**: heeft iemand lust, van zijne zonden te scheiden, **hij** noeme den naam van Christus, **hij** rake Jezus met **zijne** zonden aan, en ook zal niemand Jezus aanraken, of daar zal kracht van Hem uitgaan, **hij** zal van zijne zonden scheiden.

TOEPASSING.

A. Ziet welk een heerlijke staat het is, een christen te **zijn**, den naam van Christus in waarheid genoemd te hebben; en welke heerlijke uitwerkingen het heeft; zulk een staat af van ongerechtigheid. Wat moet die gemeenschapsoefening en vereeniging met Christus niet dierbaar, krachtig en heerlijk wezen, daar niets in de wereld, noch beloften, noch bedreigingen, ja **geene** wereldlijke vierscharen macht hebben, om iemand van eene zonde met **zijn** hart te doen afstaan, daar des menschen verdorven hart buiten alle bereik is, zelfs van de dierbaarste en krachtigste middelen; daar heeft God dat werk voor **Zichzelve**n behouden om harten te raken, en van zonden los te maken, ja, daar is alleen de liefde van Christus en de vereeniging met Hem, het eenige dat op het hart, en zelfs op de allerliefste boezemzonden invloed heeft; dat de natuur vernieuwt, en dat de ziel vrijwillig maakt op den dag van Gods heirkraft, Ps. 110: 3, om uit liefde tot God te scheiden van de zonden en van al hetgeen God haat.

O! vrienden vergelijkten wij ons nu eens bij die zaken, het eene mag' noch kan' hier van het andere gescheiden worden; die den naam van Christus in waarheid noemt, met Hetn vereenigd is, sta af van ongerechtigheid, en niemand staat af van ongerechtigheid, tenzij hem geleerd **zij**, Jezus door den Geest Heere te noemen.

a. Laat ons in eenige bijzonderheden eens zien, hoe het toegaat, als een mensch den naam van Christus in waarheid noemt, of de een zien mocht, dat **hij** de zaken niet kent **bij** bevinding, en een ander zich verblijden mocht over Gods goede hand over hem, en den Heere de eer mocht geven.

1. Die den naam van Christus noemt, of een christen is geworden, heeft bevestigd licht ontvangen, dat **hij** het niet is, door den Geest

der overtuiging. Of zulk een verstand van waarheden heeft, of hij burgerlijk godsdienstig, zeer eerlijk en nauwgezet in zijn handel en wandel is, dit is geheel iets anders; deze zaak raakt des menschen eeuwig en staat, in Christus te zijn, met Hem vereenigd, en hoe veel hij ook heeft, dit ziet zoo een bij het overtuigend licht, dat hij mist, en dit missen van het eene noodige drukt hem.

2. Zulk een is een bitter geworden, die uit gezicht en gevoel van gemis, ernstig aan het roepen is geraakt; van Paulus staat Hand. 9 : 11. ziet hij bidt. O! die roept uit onwaardigheid om licht, en die God rechtvaardigt met zijn gansche hart,, ingeval hij het doodvonnis over hem uitvoerde, en hem geene genade gaf, hij erkent alles verbeurd te hebben.

3. Zulk een heeft ook eene geheel andere gestalte omtrent zijne onmacht; dit zijn geene bevattingen bij hem, of geene schuil- en verborgplaats; het geeft zulk een geene rust, dat hij het zichzelf niet geven kan, maar het gevoel van en het Ingeleid' worden door Christus' Geest in zijne onmacht, waardoor zulk een zich des te verdoemlijker ziet voor God, dat brengt hem van zichzelf af, en doet hem te sterker roepen.

4. Zulk een kent bij bevinding eene geheel andere ontdekking en openbaring van Christus, dan hij ooit van hooren of door onderwijs verkregen heeft. Paulus, die zoo onderwezen was aan de voeten van Gamaliël, aangaande den Messias en den weg der zaligheid, zegt nochtans, Gal. 1: 15, 16, Nademaal het Gode behaagd heeft, zijn Zoon in mij te openbaren. Hij had nog eene andere openbaring noodig, die geene middelen hem geven konden, daarom belooft de Heere Jezus ook, Joh. 14: 21, 23, Ik zal Mijzelven aan hem openbaren, Ik en de Vader zullen komen en woning bij hem maken, zoodat, wanneer de openbaring van Christus in het Woord en door prediken en onderwijs genoeg was, allen, die onder het Evangelie leven, zalig werden; want die hebben dat boven Heidenen en Turken; en daarom belooft de Heere Jezus zich aan zijn volk zoo te zullen openbaren, gelijk Hij niet doet aan de wereld, Joh. 14 : 21, 22, Job spreekt nadrukkelijk van dit onderscheid, Job 42 : 5, 6, Met het gehoor der ooren heb ik tevoren van U gehoord, maar nu ziet U mijn oog, daarom verfoei ik mij in stof en asch.

5. Daarbij ontdekt dat licht des Geestes, bij de openbaring van Christus, de afkeerigheid van het hart van Christus, de onwilligheid, om tot Hem te komen, en de eigenwerkelijke grond van wettischeid. Jezus zegt, Joh. 5: 40, Gij wilt niet tot Mij komen, opdat gij het leven zoudt hebben; dat gelooft zulk eene ziel, en als zij zich al aanbiedt aan den Heere Jezus, zij kan niet los worden en zich overgeven; zij vindt zich rondom aan banden vast; dit alles maakt zulk een verlegen, bekommerd, benauwd, roepende en Christus dierbaar, en zeer begeerig om uit zichzelf en tot Hem te worden overgehaald.

6. Daar aan die deur van vrije genade, met belijdenis, en als een onwaardige, wachtende, zuchtende en roepende, is het werk des Gees-

tes van Christus; zoo eene ziel de bereidwilligheid, noodzakelijkheid, volheid en sterkte van den verhoogden Middelaar te doen zien, en te doen gelooven, dat Hij zulk een, en hem, boe ellendig ook gesteld, roept, wel hebben wil, dit is zulk een als koud water voor eene vermoeide ziel, Spr. 25 : 25. Hier is de Heere Jezus als een balsem tegen wonden., als een medicijnmeester voor geene gezonden, maar voor zulke zieken, Luk. 5 : 31.

7. Eindelijk werkt de Geest in zulk een het geloof in Christus, dan ondervindt hij, dat hij niet gelooven kan als hij wil, maar dat terecht het geloof wordt genoemd: het geloof der werking Gods, Ef. 1: 19, der uitverkorenen Gods, Tit. 1: 1, dat het hem gegeven wordt in Christus te gelooven, Fil. 1: 29, U is het gegeven en anderen is het niet gegeven, Rom. 11: 7. Ook bevindt zulk een bijzonder de kracht van die waarheid: Niemand kan tot Mij komen, tenzij hij het van den Vader hoore en leere, en de Vader hem trekke, Joh. 6: 44. Zulk eene ziel staat daar niet lang, maar gaat over, wel bedaard en wel overwogen, en zij krijgt dat van den hemel, zoo vuil, zoo zondig, zoo schuldig, zoo blind en verkeerd als zij is, zoo machteloos, ja zoo verdoemelijk tot Christus te komen, en den zoom van zijn kleed aan te raken, dit is het wenden naar Hem om behouden te worden, Jes. 45 : 22. Dit is het vluchten naar en in Hem om zijns levens wil, Gen. 19 : 17. Zulk eene ziel geeft zich over, zij geeft haar hart aan Hem over, dat zoo ondoorgrondelijk, zoo ondoorzoekelijk, arglistig, doodelijk en boos is; zij kent geen veiliger weg dan om dat hart aan Hem te geven, Die harten doorgrondt en nieren beproeft, zij weet, dat het anders nergens veilig is; daarvan is hare rust in het overgeven aan- en in aangenomen te worden van den Heere Jezus, zij zingt met zekeren dichter:

Daar is mijn hart geheel en al,
Of 't wil, of 't kan, het moet en 't zal,
't Moet U, mijn Heiland, minnen,
U, lieve Jezus, U alleen,
U, zoete Jezus, anders geen:
En wil 't niet, dring er binnen,
Dring het — dwing het,
Doe het zwichten — voor uw schichten,
Al zou 't scheuren,
Dring er in, en 't zal niet treuren.

Zulk eene ziel krijgt zich te vereenigen met Christus, en zoo gaat zij met al hare snuaren in zijne eeuwige en volmaakte gerechtigheid over.; met hare zonden en zondige natuur in zijne heiligheid; met hare onwilligheid en onmacht in zijne algenoegzaamheid en sterkte; met hare dwaasheid en blindheid in zijn licht en wijsheid; met hare onwaardigheid in zijn waardigen Persoon; met hare onvolmaakte werken en plichten in zijne gehoorzaamheid en volmaakte voorbidding; met al hare bekommelingen in zijne zorg over haar; en ook met

haren ganschen wil en zin in zijnen wil over, en krijgt dus Christus' zin; zoo geeft zij ook het geheele bestuur over haar ziel en lichaam, en de wegen, om in den hemel gebrachte worden, aan Hem in zijne handen over, en neemt daarentegen den geheelen Jezus aan. Joh. 1 : 12, Zoo velen Hem aangenomen hebben, heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk, die in zijnen naam gelooven. Dus doet zij Hem aan als een kleed: en dekt hare arme naakte ziel met Christus. en dus wordt Christus' zulk eene ziel (hetgeen Hij van den Vader geworden is) tot wijsheid, gerechtigheid, heiligmaking en verlossing, volgens 1 Cor. 1: 30.

O, vrienden, dat God ons beware voor bedrog; die zaken worden naar Gods onfeilbaar Woord in meerdere of mindere mate vereischt, zal iemand in waarheid den naam van Christus noemen en afstand doen van ongerechtigheid; doch wat blijkt integendeel niet, hoe vast de mensch in zijne zonden zit, als hij de minste aanspraak of waarschuwing niet kan verdragen; wiens hart dan opkomt, o, wat is het een allerduidlijkst bewijs van getrouwd te zijn aan zijne zonden, en van niet verlost te willen worden uit zijnen natuurstaat.

b. Maar die iets van verre ziet van hetgeen hij mist, of waar hij des Heeren Jezus naam al heeft genoemd, en trouweloos geweest is aan den Heere; die iets ziet van zijn gruwelijken handel omtrent zulk een goedgevend en lankmoedig God, moet dan weten, dat de Bijbel ons leert, dat er maar ééne zonde is, waarvan geene vergeving te verkrijgen is, en dat is deze niet, hoewel het echter zeer hachelijk en gevaarlijk is, en het niet velen gebeurt, die de Heere verwaardigt met dit vrije genadegeschenk; denzulken zou ik raden, naar Gods heilig Woord,

1. Van dat weinige, dat gij ziet, en met hoe weinig indruk het ook zij, echter daarvan te beginnen, en belijdenis te doen voor den Heere, tot God te roepen om licht, om toch meer ontdekt te mogen worden, of gij het geluk krijgen mocht, dat gij van deze zonden gebracht werdt bij uwen zondigen natuurstaat, die uwe ziel van God afscheidt.

2. Vindt gij, dat gij zoo ongevoelig in dat werk zijt, en niet voort kunt, de eenvoudige weg is, daar echter aan te houden, blijven belijden, dat gij alle licht onwaardig zijt, dat gij zulks ook verbeurd hebt, en dat gij evenwel daarvan geen indruk hebt.

3. Vindt gij banden, waaraan gij u vast voelt, van wereld en wereldsche begeerlijkheden, of hartstocht- en natuurzonden, waarvan gij niet kunt scheiden, en ontbreekt er dus wat aan het los worden O! dat voor den Heere eenvoudig en zonder achterhouden te klagen, dat gij niet wilt en dat gij niet kunt, kan zoo de weg zijn, waarin de Heere ware vernedering wil schenken.

4. Hebt gij het geluk, dat de Heere zijn Geest onder dien handel zendt, die uwe ziel leert, en met het hart zonden doet belijden, en dat gij God kunt rechtvaardigen, al ware het, dat Hij het doodvonnis over u uitvoerde? O! dit toevallen aan den Heere behoort ook tot het verliezen van zijn leven, om het te vinden, Matth. 16 : 25.

5. En kunt gij als een onwaardige tot den Heere roepen om opening van zijnen weg, om openbaring van Christus aan en in uwe ziel, om overwonnen te worden van Hem, die den sleutel der hel en des doods heeft? O! vrienden, daar is aan te houden met gemoedigheid, de Heere wil op zijn eigen tijd komen. *Mijne tijden*, zegt David, Ps. 31 : 16, zijn in uwe hand. *Vertoef den Heere*, en verbeid Hem, Hij zal gewisselgk komen en niet achterblijven, Hab. 2 : 3.

6. Eindelijk, dat ons dit toch mocht bijblijven, dat wij, waken en bidden tegen zorgeloosheid en ook tegen moedeloosheid of wanhoop aan de zijde Gods; wat bij den mensch en bij onze kracht en bij alle middelen onmogelijk is, is mogelijk bij God, en Jezus is gekomen, om den gevangenen vrijheid uit te roepen, en den gebondenen opening der gevangen+ om uit te roepen het jaar van het welbehagen des Heeren, Jes. 61 : 1, 2.

B. Maar nog een woord ter indachtgmaking, opwekking en besturing van des Heeren volk, die dezen dag of voor acht dagen aan het avondmaal zijn geweest, en daar des Heeren Jezus' naam genoemd hebben. (Ik spreek thans niet van de groote menigte onbekeerden, onvernederden en zorgeloozen, geruste menschen, die met hun avondmaal gaan, meenen wat van hunne schuld af te doen, en die daarom op hunne 'wijze ook wel verlangen kunnen naar eene avondmaalsbediening, en die ook veel schooner en rechtvaardiger zijn in hunne eigene oogen, wanneer zij er geweest zgn; onder deze zgn somtijds het allergevaarlijkst die burgerlijke, zeer eerlij ke en godsdienstige menschen, die de zuivere waarheid met woorden belijden, en de kracht tot hunne verandering verloochenen, en bebolwerkt zitten op hun eigen en ouden grond. Vrienden, dezulken zijn zeer ongelukkig, en worden zij niet ontdekt en bekeerd, zoo zal hun avondmaal gaan hun ten zegel dienen van hunne verdoemenis, en dat zij hun oordeel en verdoemenis daardoor des te zwaarder gemaakt hebben; maar ik bepaal mij nu tot des Heeren volk, en die (begeerig zijnde naar gemeenschap met Christus) het daarom naar het avondmaal gewend hebben.

a. Vrienden, het zal er op aankomen, hoe het elk aan die maaltijd onder de breking des broods al gegaan' is. Wat elk daar al gebracht en gelaten heeft. en ook wat elk daar gkreggn en vandaar medegenomen heeft. Dit dient ieder voor zichzelf nauwkeurig te onderzoeken. a. Heeft iemand onzer daar iets gezien van de volheid der genade en der liefde. die in Christus is? b. Of is de Koning iemand in zijne heerlijkheid voorbijgetrokken, zoodat zulks op dat oogenblik gepaard ging' met ontdekking en licht in zijne wettische verkeerdheden, en ging dat licht weer weg, en maakte de Heere Jezus geene woning in de ziel? c. Of heeft iemand onzer daar eene begeerte gebracht of gevonden om Gods zijde te kiezen, en daar te houden, zoekende kracht uit dit ingestelde bevel tegen alles, wat van binnen en van buiten daartegen opkomt? Of heeft iemand onzer daar gebracht zijne blindheid en duisterheid omtrent sommige eeuwige waarheden van Gods Woord, met begeerte naar licht om de meening en den zin

van Christus te verstaan? In zulk een geval kan het avondmaal ook tot licht en verzegeling dienen, vermits het zoowel een zegel van het verbond en het Woord en deszelfs zin is, als van het aandeel der geloovigen. e. Of eindelijk, is er iemand onder ons, die gewaar is geworden, dat zijn hart daar van den Heere Jezus is opgeëischt, en dat hij het ook aan den Heere gaf, hetzij bij aanvang, hetzij bij vernieuwing, zoodat hij zich geheel aan Hem kwijt werd, en heeft hij, op de aanbieding van Christus, Hem ook aangenomen, zooals Hij is, en heeft hij dus den Heere Jezus in zijne ziel ontvangen?

b. Tot besturing en waarschuwing dient, dat bijzonder noodig is: a. Een oog te houden op die zaken, die daar gevonden zijn, ook op hetgeen men daar gebracht heeft, als ook op het licht, dat men tot ontdekking van zijn staat of verkeerdheden, of in sommige waarheden of gevallen genoten heeft. b. Ook zal zeer noodig zijn, dat goede licht veel te erkennen en aan te kweeken, met dankzegging, uit erkenntenis van onwaardigheid, alsmede die zaken met gebeden te achtervolgen, ten einde de blijdschap der ziel langs dien weg volkomen mocht worden; en c. niet minder noodig zal tot dit alles zijn, een oog te houden op zijn verdorven hart en op de kracht der velerlei verzoekers, en dat men het zelf niet bewaren kan noch zal, dewijl het niet vreemd is (na iets ontvangen te hebben) zorgeloos te worden, gelijk te zien is in de bruid, Hoogl. 5: 1-4, en in de discipelen, Mark. 14: 38, daar Jezus ook bij het bidden het waken voegt.

c. Maar is er iemand onder ons, die aan het Avondmaal gebracht heeft een hard, ongevoelig, duister, verward en onverrootmoedigd hart? Die in eene voorbereiding zooveel opwekking gekregen heeft, dat hij het aan het Avondmaal bezien wilde, en daar (op een misschien) wilde gaan zitten wachten, met begeerten naar ware begeerten, en is er zoo niets nagebleven? Tot raadgeving en bemoediging dient: a. Dat dezulken noodig hebben te zuchten, om toe te zien, dat zij door moedeloosheid en hopeloosheid aan de genade niet zorgeloos en daarop lossen worden; hetgeen (door toeval van de verdorvenheid) zeer licht het gevolg kan zijn; b. Maar zij hebben dagelijks uit te zien naar den Geest, die verbeurd is, om daardoor bij zichzelf en bij de oorzaken, en dus tot vernedering voor God gebracht te worden, en om in dien weg te blijven aanhouden. c. Dezulken hebben ook te weten, dat Heere vrij is, en hen daarom zoo ongesteld ten Avondmaal kan doen gaan; omdat zij tot die laagte nog niet gebracht zijn, van God met hun hart vrij te verklaren. d. Ook kan lang daarna, van achteren in de gevallen of in de verzoeking, waarin men komt, blijken (ingeval de ziel maar aanhoudende is om vernedering en droefheid naar God over de zonden,) dat dit Avondmaal hun niet ongezegend was geweest, maar integendeel, dat er kracht was uitgegaan, wanneer dezulken God de eer nog zouden kunnen geven, dat hij zijn eigen tijd, wijze en mate heeft.

Maar daar zullen mogelijk sommigen van des Heeren volk zeer bekommerd zijn, dat zij van de ongerechtigheid niet afgestaan hebben,

en derhalve den naam van Christus niet in waarheid genoemd hebben; en meenen daartoe verscheidene redenen te hebben; en wel:

1. Omdat in hen zulk eene kracht van verdorvenheid is overgebleven, en de zonden menigmaal zoo sterk zijn. Hierop moeten wij antwoorden, dat het niet altijd waar is, dat iemand meer zondigt omdat hij de zonde meer ziet, het is licht, dat de zonde openbaar maakt, maar ook zoo blijkt bijzonder in Paulus, dat de zonde na de bekeering wel eens te heviger woelt, als tevoren al is bewezen uit Rom. 7 en 8; het gezicht van Ezechiël, Ezech. 8:8—13, is een bewijs, hoe het toegaat als de Heere zijne hand aan iemand legt; de Heere leidde hem ook in het hol van den wand en zeide: dat hij nog grooter gruwelen zien zou dan deze; dit te zien en te voelen is ook ter heiligmaking noodig. Behalve dat, zoo is zulk een besluit op te maken, omdat men zoo zondig is, een klaar bewijs van zeer weinig Evangelie-licht, en daarom, om opening van dien weg moest men sterk aanhouden op de belofte van het verbond, Ezech. 36: 25, Ik zal rein water op u sprengen, enz. en dan volgt, vs. 31, Ik zal u eene walging van uzelfen geven Als de zonden de vrijmoedigheid benemen, dat is wettisch, maar als de grootheid der zonden te meer naar Jezus' bloed drijft, dat is Evangelisch. En dus is er geene nieuwe natuur noch dooding van zonden te wachten dan langs den weg van dagelijks met zijne schulden tot Christus te komen, en vereeniging met Hem door het rechtvaardigmakend geloof; hieruit moet de omwending van binnen in de gestalte voortkomen.

2. Sommigen van des Heeren volk besluiten zulks, omdat zij zoo weinig strijd tegen de zonden in zich vinden; en verstaan (van nabij gezien) dan daardoor éene overwinnende tegenstandsoefening in het hart tegen de zonden. Dezulken hebben te weten, dat dit bewijs niet genoeg is; de vraag is niet, hoe groote strijd daar is, maar of er een ware strijd is; dit laatste kan er zijn, en dat de ware strijder onderligt, echter vecht hij; het nieuwe schepsel kan zoo zwak en verzwakt zijn, dat het nauwelijks leven vertoont; Paulus drukte het uit Rom. 7, dat hij onder de' zonde verkocht was en gevangen genomen, die lag daar als aamechtig onder. Ja, hoe menigeen wilde zijn hart wel blindelings overgeven aan den Heiland, om van alle zonden ontdekt en gereinigd te worden; en uitziende op sommige natuur- of boezemzonden, vinden zij weinig of geene kracht. Dat kan een doorn zijn, en die somtijds een mensch ook noodig heeft, om hem naar God te drijven, langs den weg van worstelen over zijne blindheid, indrukkeloosheid, onverootmoedigheid, en onder zuchten en klagen zou de strijd vermeerderd worden.

3. Nog eens, sommigen maken. zulk een besluit op, wegens de verstriktheid van hun wil onder sommige zonden, waaromtrent zij de onvolkomenheid van hun hart kunnen voelen; hierop zeggen wij, dat dit inderdaad een droevige stand is, als er zonden zijn, die men voelen kan, en dat men er niet van scheiden wil, waarin eene merklijke koestering zich opdoet, en tegelijk met blijken, dat daarom

de Heere zijn aangezicht verbergt, dat daarom de slagen van den hemel komen, en echter dat het hart onvolkomen blijft. Zulks veroorzaakt groote verwarring en verwoesting in het hart, en kan hoog gaan; zulke sterke en verouderde kwaden zijn, als de reuzen, de Enakskinderen voor Israël waren in Kanaän, daar echter de Heere beloften deed, dat Hij het doen zou: God zou hen verdelen, al was het niet haastelijk, Hij zou het allengskens doen. Dit is ook een geslacht, dat niet uitvaart' dan door vasten en bidden. Buitengewoon moet God zijne hand aan zulk een leggen, en uit vrije genade, om zijne groote genade en de vrijheid van die daardoor te verheerlijken, moet de Heere zulke onwaarschijnlijke zaken doen. Niet minder dan de liefde van Christus, in het hart uitgestort, is in staat en kan alleen de ziel beschaamd maken, die banden breken en volkomenheid des harten veroorzaken; zoodat de ziel het getuigenis in zich bevindt van aller zonden vijand te zijn. Johannes zag eene rivier, klaar als kristal, voortkomende uit den troon des Lams, Openb. 22 : 1, Die stroomen moeten komen, en zulks is ook beloofd, Joël 3 : 18, dat die het dal van Sittim zouden bewateren; zoo dor zijn zulke harten ook, en dat wordt zoo door zulke zonden; doch het onderscheid is groot tusschen gevangen genomen te zijn, Rom. 7, en tusschen de banden der zonden eerst vast te houden; een geloovige kan verstrikt worden, en door ontrouwheid aan zijn licht, in niet sterk te roepen, en door toegeven in zonden in een ellendigen staat komen, zoodat daarop volgt, dat de Heere zijne hand loslaat. Zoo eene zonde een hebbelijk kwaad wordt, als de gemoedstemming daaraan gewoon wordt, dan wordt bewaarheid, dat God heilig en rechtvaardig is in zonden met zonden te straffen, in de ziel 'er onder te laten, zoodat zij haren genadestaat niet meer kan onderscheiden.

En daarom, mijne vrienden, laat ons tot alles toch zoeken des Heeren Geest, zijn licht en kracht; tegen alle verzoeking en opstand van binnen en van buiten, tegen alle verleidingen van ons verstand en verdorven oordeel; dat toch des Heeren licht op een hoogen prijs bij ons moge staan, om in alle gevallen, waarin wij komen, dat te schatten boven alle verstands- en redeneeringskracht, hoe hoog dat ook gaat. O! dat redeneeren in de bekommelingen, die men krijgt, in plaats van eenvoudig aanstonds met den Heere te werken; Veroorzaakt veel ongestalten; redeneeren en gelooven staat rechtstreeks tegen elkander over. O vrienden! in de gevallen wordt onze staat beproefd; o mochten wij er beproefd, als goud gelouterd zevenmaal, uit opkomen, en aan ons nog eens bewaarheid worden dat nadrukkelijk woord, 1 Petr. 1: 6, 7, In welken gij u verheugt, nu een weinig tijds (zoo het noodig is) bedroefd zijnde door menigerlei verzoeking; opdat de beproeving uws geloofs, die veel kostelijker is dan des gouds, hetwelk vergaat en door het vuur beproefd wordt, bevonden worde te zijn tot lof, en eer, en heerlijkheid, in de openbaring van JEZUS Christus. Amen.

DE SMARTELIJKE VERBERGING VAN GODS AANGEZICHT, IN ZIJNE DROEVIGE GEVOLGEN AANGETOOND.

Ter voorbereiding voor den Bededag, gehouden in het jaar 1735.

Als Hij het aangezicht verbergt, wie zal Hem dan aanschouwen, zoowel voor een volk, als voor een mensch alleen? JOB 34: 29.

Vrienden! alzoó wegens het gevaar van land en kerk, en wegens de indrukkeloosheid, zorgeloosheid en verharding des harten van Neêrlands inwoners, in en door des Heeren voorzienigheid weder een verbodsdag is uitgeschreven, en dewijl het werk van God te ontmoeten, een zeer zwaar werk is voor Nederland, en bijzonder voor des Heeren volk, voornamelijk in zulk een gewricht van tijd, omdat er zulk eene groote kloof en tusschenstand tusschen God en ons land gevestigd is, zoo zal het niet onvoegelijk zijn, dat wij elkander, langs den weg van samensprekingen, iets van deze scheiding en verberging Gods, tot belooning en roem van Gods rechtvaardigheid, zoeken onder het oog te brengen; of wij het eens recht met smart zien en gevoelen, en dus recht voorbereid worden mochten, (want toch de rechte voorbereiding daarvan zal moeten beginnen) ten einde wij den Heere in die buitengewone instelling, op dien grooten verbodsdag, als schuldigen en onwaardigen mochten ontmoeten; of er verandering komen, en Neêrlands gevangenis eens gewend worden mocht als waterstroomen uit het zuiden. Daartoe dacht ik, dat er gepaste zaken waren in de woorden van Elihu, u zoo aanstonds voorgelezen.

Welke woorden onder de redenen van Elihu tegen Job behooren, gelijk blijkt in het begin van hfdst. 32, waarin Elihu op eene veel zachtere en zuiverder wijze, Job zoozeer niet beschuldigt wegens zijne voorgaande onoprechte gesteldheid omtrent den Heere, maar alleen sommige eeuwige waarheden beweert, welke Job, door' afersing van zijne vorige drie vrienden, in zijn verdriet en veel in moedeloosheid had schijnen aan te raken; waarover Elihu's toeleg was, Job tot vernedering te brengen. Het schijnt dat Job in zijnen zwaren weg tegen zijne drie vorige vrienden eene taal gevoerd* had op die wijze, alsof God met hem niet recht handelde, door hem zoo zwaar aan te tasten en de oorzaken voor hem te verbergen.

Nu beschermt Elihu in dit 34ste hfdst. bijzonder het recht Gods tegen hetgeen Job, vs. 5, gezegd had, dat hij rechtvaardig was en God zijn recht had weggenomen, en vs. 9, dat het een man niet baat, dat hij, een welbehagen heeft aan God. Daarentegen nu beweert Elihu die eeuwige waarheid, dat God rechtvaardig is, en bewijst zulks:

1. Uit de natuur Gods en de gewone handelingen met het schepsel daaruit voortvloeiende, als vs. 10, Verre zij God van goddeloosheid, en de Almachtige van onrecht, en vs. 12, Ook waarlijk God handelt niet goddelooslijk, en de Almachtige verkeert het recht niet; dit be- toont de Heere naar buiten in zijne handelingen met de menschen- kinderen, in ieder naar zijne werken te vergelden, vs. 11, en in zijne goedheid en lankmoedigheid uit te strekken, door al het geschapene staande te houden, hetwelk bewijzen zijn, dat God recht doet en recht doen zal, anders zou er geene lankmoedigheid plaats hebben, vs. 13-17.

2. Bewijst Elihu dit recht Gods uit de koninklijke souvereiniteit van God, stellende het onbetamelijke voor, dat men tot een aardsch koning zou zeggen, gij Belial, en tot aardsche vorsten, gij godde- loozen, en hoeveel te 'meer het dan onbetamelijk is, dat men geen recht toewijst aan Dien, die het aangezicht der vorsten niet aanneemt, en die de rijken voor de armen niet kent, vs. 18, 19. Dat het nu de Heere is, die' niet aanziet dat voor oogen is, en zoo met de machtigen en rijken op aarde handelt, toont Elihu vs. 20—28.

3. Leidt Elihu Job op om te eindigen in de grootheid Gods, en in zijne souvereine almacht, bewijzende dat God zijne almacht dan eens openbaar doet worden hier op aarde, vereenigd met zijne genade, en dan eens vereenigd met zijne rechtvaardigheid, vloeiende uit zijne souvereine vrijheid, zoodat niemand deze hand kan afslaan, vs. 29.

Aanwijzende, dat niemand beroerte kan maken, als God 'naar zijne goedheid het hart stilt, zeggende: als Hij stilt, wie zal dan beroer&? En ook integendeel, dat niemand hulp kan toebrengen aan een, op wien Gods toorn rust, zeggende: Als Hij het aangezicht verbergt, wie zal Hem dan aanschouwen, zoowel voor een volk als voor een mensch alleen ?

Welke woorden den droevigen stand van een volk in het gemeen, of particulier mensch in het bijzonder insluiten, waarop God vertoorn'd is: wij merken daarin twee hoofdzaken aan:

'A. De handelingen Gods met een mensch of volk op eene begrij- pelijke wijze voorgesteld: namelijk als Hij het aangezicht verbergt.

B. Het besluit van Elihu uit de vorige stelling gegrond, en met betrekking op een volk of mensch alleen, vraagsgewijze getrokken: Wie zal Hem dan aanschouwen, zoowel voor een volk, als voor een mensch alleen ?

. A. Aangaande de handelingen Gods, daarin slaan wij gade:

a. Wat de spreekwijzen behelzen.

b. Welke zaken voornamelijk daarin liggen opgesloten.

a. Betreffende de spreekwijzen, daarin zien wij:

a. Dat de werkende oorzaak van de verberging God is: als Hij het

aangezicht verbergt. Dit blijkt uit het vorige tiende en twaalfde vers, die wel als de Elohim, vs. 10, voorkomt, die op de aarde richt, volgens Ps. 58 :12, Die naar eens ieders weg het hem doet vinden, als in vs. 11 van dit hfdst. Ook als een God, die in dezen niet aanziet, dat voor oogen is, niet aannemende het aangezicht der vorsten, noch de rijken voor de armen kennende, als vs. 19. Derhalve als de' Drieëenige God, zooals de werken en handelingen Gods naar buiten den drie Personen gemeen zijn; maar bijzonder komt God hier voor als de Almachtige, de Algenoegzame, de Goedertierene, de sterke God, tot redding en verlossing van zijn volk; wiens al zijne deugden en volmaaktheden zijn, en die God zelve zijn, in wiens gemeenschap en genieting alleen alle zaligheid, alle uitwendige vrede en zegen te genieten is; derhalve zooals de Heere van niemand gemist kan worden.

b. Dat hier aan God nu een aangezicht wordt toegeschreven, daartrent moet men vooraf weten, dat God een Geest is, volgens Joh. 4 :24, eenvoudig, ondeelbaar, en de Heere geen lichamenlijk aangezicht heeft, dat echter God door zulke woorden in de heilige bijbelbladeren van Zichzelven zaken aan den blinden mensch wil te kennen geven, als :

1. Zijn Wezen zelf, de heerlijkheid Gods in zijne volmaaktheid; welke 'vanwege 's menschen zonde niet gezien kan worden, waarom de Heere tot Mozes zeide: gij zoudt mijn aangezicht niet kunnen zien, want Mij zal geen mensch zien, en leven, Ex. 33 : 20 vergeleken met Rom. 3: 23, Want zij hebben allen gezondigd, en derven de heerlijkheid Gods. Zoo is God een God, die zich verborgen houdt, Jes. 45 : 15, derhalve wordt dit hier niet bedoeld, omdat dit zien van Gods aangezicht in den hemel eerst plaats zal hebben, volgens 1 Cor. 13 :12, Want wij zien nu door eenen spiegel in eene duistere rede, maar alsdan zullen wij zien aangezicht tot aangezicht.

2. De overalteenwoordige God zelf, die een God van verre en van nabij is, die hemel en aarde vervult, Jer. 23: 24, Waar zoude ik henegaan, vraagt daarom de heilige dichter, voor uwen Geest, en waar zou ik henenvlieden voor uw aangezicht, Ps. 139: 7. Zoo ook in de wet, Ex. 20: 3, Gij zult geene andere goden voor mijn aangezicht hebben, dat is nergens, omdat God overalteenwoordig is; in dit licht van Gods aangezicht geschieden alle openbare en heimelijke daden der menschen; Ps. 90 :8, daarom is het aangezicht des Heeren tegen degenen, die kwaad doen, om hunne gedachtenis van de aarde uit te roeien, Ps. 34: 17. En Ps. 96 : 13, Voor het aangezicht des Heeren, want Hij komt om de aarde te richten, Hij zal de wereld richten in gerechtigheid, en de volken in alle rechtmatigheid. Dus houdt God nooit op overalteenwoordig te zijn en gericht te oefenen; daarom kan dit hier ook niet verstaan Worden.

3. De tweede persoon in de aanbiddelijke Drieënheid, de Zoon Gods genoemd, het afschijnsel van Gods heerlijkheid, enz. Hebr. 1: 3. Het beeld des onzienlijken Gods, Col. 1: 15. De engel van Gods aangezicht, Jes. 63 : 9 vergeleken met Exod. 23 : 21, in wiens binnenste zijn

naam is. Dus kan God Zichzelven niet aan een zondaar openbaren, dan in het aangezicht van zijnen Zoon, waarom Jezus (als Filippus, Joh. 14 : 8, 9, Hem vraagde, Heere! toon ons den Vader) antwoordde: ben Ik zoo langen tijd bij u geweest, Filippus, en hebt gij Mij niet gekend? die Mij gezien heeft, heeft den Vader gezien. In dezen zin kan het aangezicht Gods in deze woorden ook niet genomen worden, en mag men zulks op eigen gezag niet bepalen; te meer omdat de openbaring van Christus, in den allervallensten kerkstaat, genoten wordt van dezulken, die naar den eeuwigen raad der verkiezing moeten toegebracht, worden, anders werden zij nooit bekeerd; en ook van sommigen van Gods volk, die dezen toegang voor zichzelven nog wel eens vinden; maar hier is een groot onderscheid tusschen openbaring van Christus aan en in de ziel ter bekeering, en om zijn volk in het leven te behouden, en tusschen de gunstige en genadige inwoning Gods in een land of onder een volk. Mozes, Job en Daniël kenden den Christus wel, maar als zij voor het gemeen zich in de bres zouden stellen, zou God niet hooren, omdat Hij van het gemeen geweken was.

4. Derhalve zal hier dan eenvoudig voor het aangezicht Gods verstaan moeten worden de genadige inwoning Gods, of de gunstige tegenwoordigheid Gods in genade; zooals : alle geestelijke openbaringen en gaven en alle lichamelijk heil en vrede, naardat een volk of mensch daarvan af hangt; in dien zin komt het veel voor in de Psalmen van David, als Ps. 13, 27, 30, 31, 80, 88, enz. Dit is hetgeen, waarop Mozes zoo gezet was, Exod. 33 : 14, 15, dat des Heeren aangezicht met hem mocht gaan, of dat hij met mocht optrekken; zoodat de Heere tot hem zeide: moet dan mijn aangezicht medegaan om u gerust te stellen. Dit is blijkbaar oudtijds de heerlijkheid van het eerste huis geweest. en deze heerlijkheid was geweken van boven den cherub tot op den dorpel van het huis, Ezech. 10 : 4, En deze genadige tegenwoordigheid is de heerlijkheid, leidster, sterkte en oorsprong van allerlei geestelijk en tijdelijk heil voor een land, volk, geslacht en huisgezin, en het is zooveel te zoeter en te dierbaarder als de bekeering van menschen en de uitwendige voorspoed daarvan een gevolg is; daar raadpleegt men den Heere in alle zaken, daar ontvangt men goddelijke antwoorden, daar komen geene zoo duistere zaken voor, of de Heere is de Leidsman en het vertrouwen, dan is het een bevestigd voornemen, dat allerlei heil en vrede bewaard wordt, want men vertrouwt op God, Jes. 26: 3. En in wat gevaaren een land of volk komt, daar heeft men God aan zijne zijde, en dan is het gevolg weleens, dat één er duizend slaat, en twee tienduizend verjagen. Wat was de jongen van Eliza bemoedigd, als hij ook de vurige wagens en paarden zag, God aan zijne zijde, 2 Kon. 6. Ja vrienden, deze genadige inwoning Gods heeft ons land ook gehad, en die missen wij nu: de Heere is uit land, volk, familiën en huisgezinnen geweken; en die kan een arm, blind mensch nu zonder roepen missen, hij kan God nu laten gaan, zonder Hem eens na te

roepen; elk die wat zien kan, moet zeggen, dat de Heere het aangezicht verbergt.

Doch laat ons nu eens nader inzien, wat het verbergen van Gods aangezicht insluit.

1. Vooraf moet men weten, en tot een grond leggen die waarheid,

(A) Dat God het schepsel volmaakt uit zijne hand heeft voortgebracht, naar zijn beeld geschapen, zoodat Gods wet, het afdruksel van Gods beeld; in zijn hart was ingedrukt, volgens Gen. 1: 27, waardoor hij God volmaakt liefhad, diende en gehoorzaamde, en zoo was er geene scheiding tusschen God en den mensch, maar hij ging met God om als een vriend, en kende des Heeren stem aan den wind des daags, Gen. 3: 8, zoo gewoon was hem die, en deze zon ging bij dien mensch niet onder.

(B) Maar de mensch van God af- en den satan en zichzelf toegefallen zinde, van zulk eene hoogte in zulk eene diepte, werd een vriend van al wat God haat, werd een vijand Gods, een vijand van gehoorzaamheid aan God, kreeg des satans beeld en trek, die een recht en eene macht over hem kreeg; werkte dus uit, door en tot zichzelf, en zoo kwam er een oneindige kloof en tusschenstand tusschen God en den gevallen mensch, en werd hij onderworpen uit kracht van Gods heiligheid en rechtvaardigheid, 'vloeiende uit zijne natuur, God en zijne heerlijkheid te missen, en eene eeuwige verberging te ondergaan, en had niet anders te wachten dan toorn en vloek, tijdelijk en eeuwig, naar de bedreiging, G-en. 2: 17.

(C) Doch dat de Heere, uit enkele goedheid en menschenliefde, een weg van eeuwigheid hij Zich had en daargesteld heeft, om Zich in het aangezicht zijns Zoons aan sommigen van het gevallen menschedom weder in genade te openbaren, tot herstelling van hun staat), en tevens, om Zich wederom aan eene zondige en verworpene wereld goed en goedgevoelende te kunnen betoonen; dus was God in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, 2 Cor. 5: 19.

2. Dit tot een grond gelegd, zal de verberging Gods, waarvan hier gesproken wordt, niet zoo zeer zijn:

(a) Dat God, Die Zich in zijn Zoon in genade aan zijn volk openbaard heeft, Zich somtijds uit of zonder oorzaak, komt verbergen, en hun, als het ware, het gevoel zijner liefde onttrekken; deze gewone weg Gods wordt hier zoo zeer niet bedoeld, en is veeltijds een gunstige weg Gods over hen, om hun te leeren de genietingen te dierbaarder te schatten.

(b) Ook zal zoozeer niet bedoeld worden, dat Gods volk weleens in geestelgke duisternis en doodigheid raakt, dat hun licht en kracht weleens zeer gekrenkt en verminderd wordt; dit is soms en veeltijds eene genadige beschikking Gods voor zijn volk, om hen meer aan zichzelf bekend te maken, ten einde zij nederiger en meer geoefend worden door zulke proefwegen, om daarna te nuttiger te kunnen zijn, en meer medelijden te hebben met anderen, die in zulke wegen zijn, en gelijk Paulus zegt, 2 Cor. 1: 4, om anderen te kunnen vertroosten

met die vertroosting, met welke zij vertroost zijn geworden; tot zulke einden is dit eene verberging Gods in gunst, dus is er als een oogeblik in Gods toorn, maar een leven in zijne goedgunstigheid, Ps. 30 : 6; en zoo spreekt de Heere daarna wel eens blijkbaar van vrede; voor een oogeblik heb Ik mijn aangezicht voor u verborgen, maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen, Jes. 54 : 7.

(c) Ook behoort zoozeer niet onder deze verbergingen van Gods aangezicht, dat God een land of volk in het gemeen voor eenen tijd met zware roeden aantast, en een volk weleens zeer benauwt, zoodat het er van rondom donker uitziet; dit leert de heilige Schrift, dat wel eens gunstige wegen zijn voor een volk, dat God liefheeft, en lust heeft te louteren, Mal. 3' : 3, en van hunnen drek te zuiveren; maar dan komt God met zijn Geest in de oordeelen neder, en elk roept dan op zijne wijze zijne schuld uit tot God, dan is er zulke goddeloosheid en verharding niet; gelijk men in den besten tijd van onze Kerk gezien heeft, dat zware bezoeken en roeden het volk troffen, dan waren de zieners, de beste leeraars blijde, omdat Gods weg was, dus te zuiveren, en die waren in Gods hand dan medearbeiders, om recht te besturen, hoe zich te gedragen, om dat hooge einde van zuivering te bekomen, en hun waren de oordeelen bewijzen van Gods goedheid en gunst over een volk, dat God daaraan zijne hand nog hield.

3. Derhalve zal het verbergen van Gods aangezicht, waarvan hier gesproken wordt, insluiten : die rechtvaardige handeling Gods als Rechter, waardoor Hij aan een volk in het gemeen of aan een mensch alleen, zijne genadige inwoning en gunst onttrekt, gepaard met openbaring van zijnen toorn van den hemel, in uitgieting van geestelijke en lichamelijke oordeelen, zoodat deze verberging Gods een gevestigde rampstaat wordt; deze dingen ziet men samengaan. Deut. 31 : 17, 18 zegt de Heere: zoo zal mijn toorn te dien dage tegen hetzelve (volk) ontsteken, en Ik zal ze verlaten, en mijn aangezicht van hen verbergen, dat zij ter spijs zijn, en veel kwaden en benauwdheden zullen het treffen, dat het te dien dage zal zeggen: hebben mij deze kwaden niet getroffen, omdat mijn God niet in het midden van mij is? Ik zal dan mijn aangezicht te dien dage ganschelijk verbergen, om al het kwaad, dat het gedaan heeft, want het heeft zich tot andere goden gewend.

Welke verberging Gods eindelijk tot haar gevolg heeft (ingeval de Heere geen buitengewonen weg van bekeering en redding opent) eene geheele uitroeiing, waarvan men de bewijzen ziet in de eerste wereld, in Sodom en Gomorra, in de wegvoering van de tien stammen, in de verwoesting van Jeruzalem, en tot op den huidigen dag nog in de natuurlijke takken, het Joodsche volk, de beminden om hunner vaders wil, welke laatsten echter nog onder de beloften behooren, Hos. 3 : 4, 5, Want de kinderen Israëls zullen vele dagen blijven zitten zonder koning, en zonder vorst, en zonder offer, en zonder op-

gericht beeld, en zonder Efof en Terafim; daarna zullen de kinderen Israëls zich bekeeren en zoeken den Heere hun God en David hun koning, en zij zullen vreezende tot den Heere en zijne goedheid komen in het laatste der dagen.

4. Dit verbergen van Gods aangezicht heeft verschillende benamingen in Gods Woord; als verbergen, Jes. 57 : 17, een heengaan tot zijne plaats, Hos. 5 : 15, een verlaten, Ps. 78 : 60 en Jes. 6 : 12, vergeten en toesluiten, Ps. 77 : 10, een zwijgen, doof houden, niet hooren, niet antwoorden, Ps. 83 : 2 en Spr. 1 : 28, 'een toornen, Ps. 88 : 17 en Zef. 2 : 2, in tegenheid met een volk wandelen, zijn aangezicht tegen een volk zetten, en voor eenen vijand houden, Lev. 26 : 23, 24 en Job 13 : 24, een verstooten, Ps. 88 : 15, een wijken Gods, Hos. 9 : 12, een waken Gods over een volk ten kwade, Jer. 44 : 27, en dat wordt genoemd, dat God dan wakker is over zijn Woord, om dat te doen, Jer. 1 : 12.

b. Laat ons nu de zaken, hieronder opgesloten, wat nader beschouwen, of wij met ons hart daarbij gebracht werden tot vernedering.

a. De verdienende oorzaken, waarom God het aangezicht voor een volk of mensch alleen verbergt, zijn in het gemeen de zonden, Jes. 59 : 2, maar uwe ongerechtigheden maken eene scheiding tusschen ulieden en tusschen uw God, en uwe zonden verbergen het aangezicht van ulieden, dat Hij niet hoort, en Jer. 5 : 25, uwe ongerechtigheden wenden die dingen af, en uwe zonden weren dat goede van ulieden.

Het is wel waar, dat God als een vrijmachtig God, zijn aangezicht zonder oorzaak kan verbergen, als bijzonder blijkt in Job, Job 2 : 3; en zoo kan en mag God met het maaksel zijner hand naar zijn welgevallen doen, zonder dat iemand zijne hand kan afslaan of zeggen: wat doet Gij? Dan. 4 : 35; en ook zonder dat Hij van zijne daden antwoordt; echter is het de meest gewone weg Gods, uit oorzaak bij den mensch en tot zekere einden bij zijne majesteit bepaald, zijn aangezicht voor den mensch te verbergen; dus geeft het heilige Woord ons verschillende verdienende oorzaken bij den mensch op, waarom God dat doet; mochten wij derhalve zien, of wij in het bijzonder en ons land in het gemeen ook schuldig staan; wij zullen eenige dingen noemen

1. Wanneer er in een land, onder een volk, in eene familie of huis, stoute en onbetreunde zonden liggen, waarbij niemand ooit met zijn hart is geweest, om zich naar zijn stand te vernederen en die te betreuren, dat noem ik eene stoute zonde, die dadelijk tegen Gods verbod aan gepleegd is; die tegen het licht, dat men' er in het eerst in had, aan de hand gehouden wordt; die na uitgieting van Gods oordeelen over een volk, onaangeroerd blijft; waarin de goedheden en weldaden Gods, een mensch of volk verharden, en waarin geene vermaningen en waarschuwingen van Gods knechten en volk meer helpen, waardoor het licht in het gemeen zoo vermindert, en de verhardingskracht zoo sterk is, dat bijzonder in buitengewone tijden, op verbodsdagen, geene beklemdheid en benauwdheid meer veroorzaakt,

maar integendeel, er komen zulke oordeelen van den hemel, die er komen mochten, waarover men geen achterdocht meer krijgt, noch overweging, om daarvan te scheiden; dit wordt in den Bijbel een ban genoemd. Wij lezen, Jos. 7, dat Israël, waaronder God woonde, de nederlaag kreeg, en het geluk had, dat het niet vreemd bleef aan de oorzaak: God zeide vs. 12, 13: Ik zal voortaan niet meer met ulieden zijn, tenzij gij den ban uit het midden van u verdelgt; sta op, heilig het volk, enz.; er is een ban in het midden van u, Israël ! Gij zult niet voor het aangezicht uwer vijanden kunnen bestaan, voor gij den ban uit uw midden wegdoet; zoo kan er eene daad in een land liggen, of eene doorbrekende zonde zijn, als in de eerste wereld het vermengen van Gods zonen met de dochteren der menschen: of bloedschuldten of afgoderijen op een land, gelijk in de zonde van 'Jerobeam, waarmede hij Israël zondigende deed, wat nasleep had die zonde! wat kwamen er oordeelen over de tien stammen, over zijn gezin en over menig geslacht na hem! alle koningen van Israël ondervonden het; ja, ziet het in Sodoms zonde, zathheid des broods, stille gerustheid, vleeschelijke wellust en gruwelijke hoereri; ziet, hoe God dat te huis zocht; wat is over Sodom en hare onderhoorige steden gekomen? het vuur van den hemel heeft haar verteerd, Gen. 19. En hoe het gegaan is met Gibeab Benjamins; hoe is die stad verteerd, die stam uitgeroeid en ten voorbeeld van anderen gesteld! En met betrekking op een mensch in het bijzonder, wat kan er eene zonde zijn, die hem onder houdt en als een ban is, waardoor hij niet verder raakt, eene hartstocht- natuur- of gemoedszonde, de een of ander booze lust, die zoo diep geworteld is; een wortel van hoogmoed kan een ban zijn, zoo iets waarmede men niet voor God durft opkomen, waarmede men liggen gaat en opstaat, dat reeds zooveel slagen van den hemel heeft doorgestaan, waarmede men menigmaal ten Avondmaal is geweest, en echter nooit is geraakt en verbroken; zoo iets is genoeg, om *te blijven, die men is. David zegt, Ps. 66 : 18, Had ik naar ongerechtigheid met mijn hart gezien, de Heere zou niet gehoord hebben.

2. Is eene bijzondere oorzaak, als een volk God, zijnen dienst en den zuiveren godsdienst verlaat. O vrienden! dit is eene bijzondere oorzaak. Die den Heere verlaten, zullen omkomen, Jes. 1 : 28, en hoe nadrukkelijk, hfdst. 5 : 24, 25, Omdat zij de wet' des Heeren verworpen hebben, en de reden des Heiligen van Israël versmaden, daarom is de toorn des Heeren tegen zijn volk ontstoken, en Hij heeft zijne hand tegen hetzelfde uitgestrekt, en het geslagen, zoodat de bergen hebben gebeefd, en hunne doode lichamen zijn geworden als drek in het midden der straat, om alle dezen keert zijn toorn niet af, maar zijne hand is nog uitgestrekt. En God klaagt: Ps. 81 : 12, 13, Mijn volk heeft mijne stem niet gehoord, en Israël heeft Mijner niet 'gewild, dies heb Ik het overgegeven in het goeddenken huns harten, dat zij wandelen in hunne raadslagen. Zoo ook met betrekking op den dienst Gods en den zuiveren godsdienst, Deut. 31: 18, Ik zal dan mijn aange-

zicht te dien dage ganschelijk verbergen, om al het kwaad, dat het gedaan heeft; want het heeft zich tot andere goden gewend. O vrienden! God is een jaloersch God; en niets is in een land teerder dan de godsdienst; de reden is, omdat God de rotssteen is, waaruit een volk gehouwen is, Jes. 51 : 1; omdat het eerste voorrecht, dat God aan een volk, (dat Hij tot een volk maakt) geeft, het zuivere licht des Evangelies is; dus wordt de zuivere godsdienst voor zulk een volk de voornaamste pilaar en zuil van zijn bestaan, gelijk oudtijds de Heere in het heiligdom woonde; maar daaruit vertrekkende, kon dat volk het niet tegen zijne vijanden uithouden; ziet dan, waar het met een volk heen wil, als de godsdienst niet meer zoo hoog wordt aangemerkt, of maar als iets noodzakelijks gehouden, om den gemeenen man in toom te houden, en voor zulken, die niet beter weten; alle bevindingen leeren, dat het een volk, waaronder God woont, welgaat; en integendeel, dat versterking over hen komt, uit wier midden God wijkt.

3. Is ook eene voorname oorzaak van de ongunst en toorn Gods, wanneer Gods volk, het heilige zaad en het steunsel van een land, Jes. 6 : 13, in een algemeen verval zijn; dan slapen wijzen en dwazen te zamen, Matth. 25 : 5, als hunne kracht vervallen is door hunne ongerechtigheid, Ps. 31: 11. Als zij, die al hunne sterkte in God hebben, welke weg zoo nauw en teeder is om daarin te blijven, uit de sterkte zijn gevallen en den aarden flesschen gelijk zijn geworden, Klaag. 4: 2, ingewikkeld met de wereld en hare gewoonten, zegt de klaagkerk, Klaagl. 3 : 18, Mijne sterkte is vergaan, en mijne hoop van den Heere; dan kan des Heeren volk niet in het openbaar opkomen, geene gemeene lasten' voor den troon dragen; maar het moet klagen, dat het vanwege zijne ongerechtigheden niet heeft kunnen zien, Ps. 40 : 13; en dat dit eene oorzaak van Gods verberging is, blijkt ook uit Ezech. 22 : 30; daar zegt de Heere: Ik zocht of er iemand was, die de bres mocht toemuren, maar Ik vond geen: zoodat de steunsels van een gebouw ontbrekende of te zwak wordende, dat gebouw niet lang kan staan.

4. Is ook eene voorname oorzaak, en dat de uitroeiing verhaast, wanneer die dingen of middelen, die God tot herstel aan een volk geeft, niet alleen vruchteloos zijn, (o ! indien maar tevergeefs!) maar als die tegenstrijdige uitwerkingen tot verharding hebben; neemt het maar eens in het stuk van Gods oordeelen over een volk (anders zoo geschikt tot bekeering, als nu een volk onbekeerlijker daaronder wordt) dat dit eene oorzaak is, en soms wel van een uitroeiend oordeel, blijkt uit Jer. 6 : 29, 30, waar de profeet zegt: De blaasbalg is verbrand, het lood is van het vuur verteerd, tevergeefs heeft de smelter zoo vlijtig gesmolten, dewijl de boozen niet afgetrokken zijn. En dan is het vervolg: men noemt ze een verworpen zilver, want de Heere heeft ze verworpen. Of ook, wanneer Gods goedertierenheid zich nog in de verdeelen mengt, en zoo de lankmoedigheid zeer groot en blijkbaar wordt, een volk er verharder en onbekeerlijker tegen aan

wordt; dat noemt Paulus eene oorzaak of zichzelf toorn vergaderen als een schat, in den dag des toorns en der openbaring van hef rechtvaardig oordeel Gods, Rom. 2 : 4, 5. Neemt het nog eens in het stuk der verbods-dagen, die eigenlijk, volgens Lev. 23 : 27, Joël 2 : 12, tot middelen van verlossing voor kerk en land van God zijn ingesteld, en voor bijzonderen, Neh. 1 : 6, tot middelen van uitredding uit zwaarigheden, voor geslachten, huisgezinnen en personen ; ik zeg: als die zeer gepaste en geschikte middelen tot verharding dienen, en als de gesteldheid van een volk na zulk een biddag erger wordt: o verbods-dagen ! een dag gehouden, en zonder hervorming in het land en in de huizen, zijn een stank in Gods neusgaten; Gods toorn ontsteekt daartegen en' wordt verhaast, zij zijn ongerechtigheid, Jes. 1 : 13; 'en Hos. 7 : 13 zegt de Heere: Ik . zou wel verlossen, maar zij spreken leugenen tegen Mij. Vrienden! kan men niet zien, dat dit eene groote oorzaak is ?

5. Voegt eindelijk eens daarbij; wanneer een volk tegen de waar-schuwingen der gezanten spreekt; als er staat, Ezech. 12 : 22-28, Hij profeteert van vele dazen, zijn gezicht is van verre tijden, dan zegt God: Ik zal dat spreekwoord doen ophouden, en zal het woord van elk gezicht doen komen.

b. Deze oorzaken onder een volk zijnde, kan het niet anders, of een heilig God moet zijn aangezicht verbergen; de bewijzen en gevolgen hiervan toont God onder een volk, en mochten wij het met eenigen indruk zien, en tot vernedering opmerken.

1. Is een bewijs en, een gevolg, als de Heere van zijne bevelen wijkt, zijne eerste openbare instellingen verlaat.

A. O, vrienden! wat hebben wij aan die duurgekochte bevelen als wij God missen? Het allerzwaarste oordeel van alle oordeelen is, dat God uitstort een geest des diepen slaaps, oogen om niet te zien, ooren om niet te hooren, Kom. 11: 8, als God met zijnen Geest niet meer zoo twist onder de middelen, Gen. 6 : 3; maar als God vreeselijke dingen antwoordt in gerechtigheid, Ps. 65 : 6. Als de gemeene overtuigingen minder worden, vrees en schrik voor hel en verdoe-nis wijken, en de meeste menschen gerust en zorgeloos, zonder de minste ontwaking gaan sterven, en gerust blijven, tot zij de oogen hunner lichamen sluiten.

B. Is ook een bewijs van het verlaten Gods van zijne instellingen, als er weinigen bekeerd worden, of dat het met hen, die bekeerd worden, zoo niet doorbreekt; of dat zij bij wie het al tot de onberouwelijke bekeering doorbreekt, zoo spoedig uit hunne kracht en sterkte vallen, en zoo aanstonds overvallen worden en ingenomen met de kracht der zonde, wereld en verzoeking, zoodat dezulken soms al hunne dagen voor zichzelf en voor anderen duister blijven, of dat zij onder de kracht van het eigen geraken, en dus onbruikbaar en onnut worden om in Gods huis te werken; dan schijnt het, dat de-zulken, omdat zij tot den raad der verkiezing behooren en bekeerd moeten worden, daarom ook worden toegebracht; maar niet zoozeer